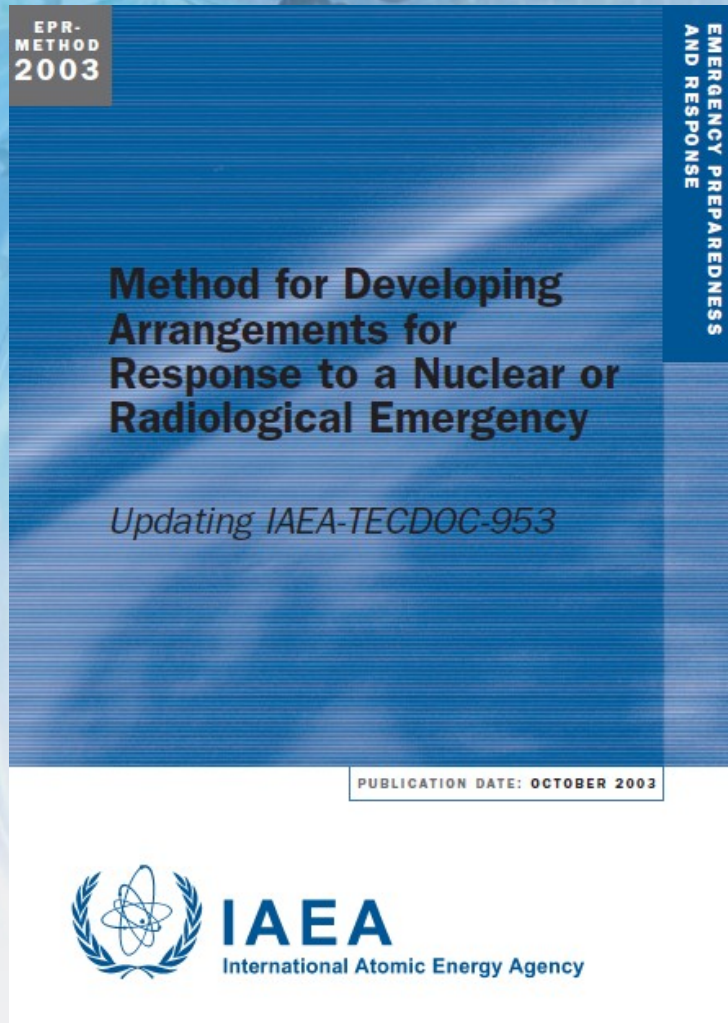

Változások a NAÜ baleset- elhárítási ajánlásaiban

Zagyvai Péter

MTA Energiatudományi Kutatóközpont

A hatályos magyar OBEIT alapja: EPR METHOD 2003

- : GENERIC INTERVENTION AND ACTION LEVELS
- : ACTION LEVELS FOR INTERVENTION UNDER ANY CIRCUMSTANCES .....
- : EMERGENCY WORKER GUIDANCE LEVELS .....
- : TYPICAL THREAT CATEGORIES OF PRACTICES .....
- : AREA AND ZONE SIZES .....

Az IAEA GS-R-2 (2002)-ben foglalt követelmények teljesítésére szerkesztették az Incident and Emergency Centre (IEC) irányításával

A NAÜ ajánlásainak fejlődése 2003 óta – 1.

- 2005: EPR Medical (Baleseti helyzetben ajánlott orvosi tevékenységek összefoglalása, sok érdekes dózisbecslési eljárással)
- 2006: EPR D-values (Súlyos determinisztikus következményekkel járó dózist okozni képes aktivitások „nem szétszóródott” és „szétszóródott” formában, forgatókönyvekkel)

A NAÜ ajánlásainak fejlődése 2003 óta -2.

- ❑ 2007: GS-G-2.1 Arrangements for Preparedness for a Nuclear or Radiological Emergency (A környezeti monitorozás eredményeit *elkerülhető dózistra* alapozott intézkedési szintekkel = OIL kell összevetni.)
- ❑ 2011: **GSG-2** Criteria for Use in Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency (A védelmi intézkedések alapja a *várható dózis* és az *elszenvedett dózis* legyenek.)

A NAÜ ajánlásainak fejlődése 2003 óta – 3.

- ❑ 2012: EPR Lessons Learned (Általánosított tapasztalatok az 1945 és 2010 közötti radiológiai, nukleáris és egyéb balesetekről)
- ❑ 2013: **EPR NPP Public Protective Actions** (A GSG 2 részletes kidolgozása NPP és SFP-re)
- ❑ 2014: GSR Part 3 - az „új IBSS”, tervezett, baleseti és fennálló sugárzási helyzetek, a baleseti helyzetre vonatkozó ajánlások azonosak az EPR NPP PPA-vel

A nukleáris- és radiológiai balesetek elhárításának új ajánlásai

IAEA Safety Standards

for protecting people and the environment

Criteria for Use in Preparedness and Response for a Nuclear or Radiological Emergency

Jointly sponsored by the
FAO, IAEA, ILO, PAHO, WHO

IAEA

WHO

General Safety Guide

No. GSG-2

EPR-NPP PUBLIC
PROTECTIVE
ACTIONS
2013

Actions to Protect the Public in an Emergency due to Severe Conditions at a Light Water Reactor

EMERGENCY PREPAREDNESS
AND RESPONSE

DATE EFFECTIVE: MAY 2013

IAEA

International Atomic Energy Agency

Ami nem változott az újabb EPR ajánlásokban

- Létesítmények és sugárzási helyzetek besorolása baleseti tervezési osztályokba (threat categories): 5 osztály
- Veszélyhelyzeti osztályok: általános, helyi, létesítményi, potenciális
- Irányadó szintek a baleset-elhárításban részt vevő személyek sugárvédelmére

Az EPR NPP Public Protective Actions (2013) új ajánlásai – 1

- Vonatkoztatási szint („Reference level”) szükséges a balesetben érintett lakosság védelmére – ezt 20 és 100 mSv között, lekötött effektív elszenvedett dózisként kell megadni. A védelmi intézkedések célja, hogy a dózisok ez alatt maradjanak.
- Alapkritériumokat („Generic criteria”) kell meghatározni, hogy a vonatkoztatási szint tartható legyen. Az alapkritériumok az adott sugárzási helyzetre nézve reprezentatív személyek dózisa. Ha várható ezek túllépése, védelmi intézkedéseket kell végrehajtani.

Az EPR NPP Public Protective Actions (2013) új ajánlásai – 2

- Az alapkritériumokat effektív dózisban, lekötött effektív dózisban vagy egyenértékdózisban adják meg a reprezentatív személyre (pl. magzat)
- Az alapkritériumok várható dózist (projected dose) vagy elszennvedett dózist (received dose) jelentenek, előbbit védelmi intézkedések bevezetése nélkül kapná a reprezentatív személy. Ha a dózis ez alatt marad, a személy biztonságban van.
- Az alapkritériumok betartása akkor lehetséges, ha a létesítményen belül mérhető beavatkozási szinteket (EAL), a környezetben mérhető gyakorlati intézkedési szinteket (OIL) jelölnék ki a baleseti tervezés során.

Az EPR NPP Public Protective Actions (2013) új ajánlásai – 3

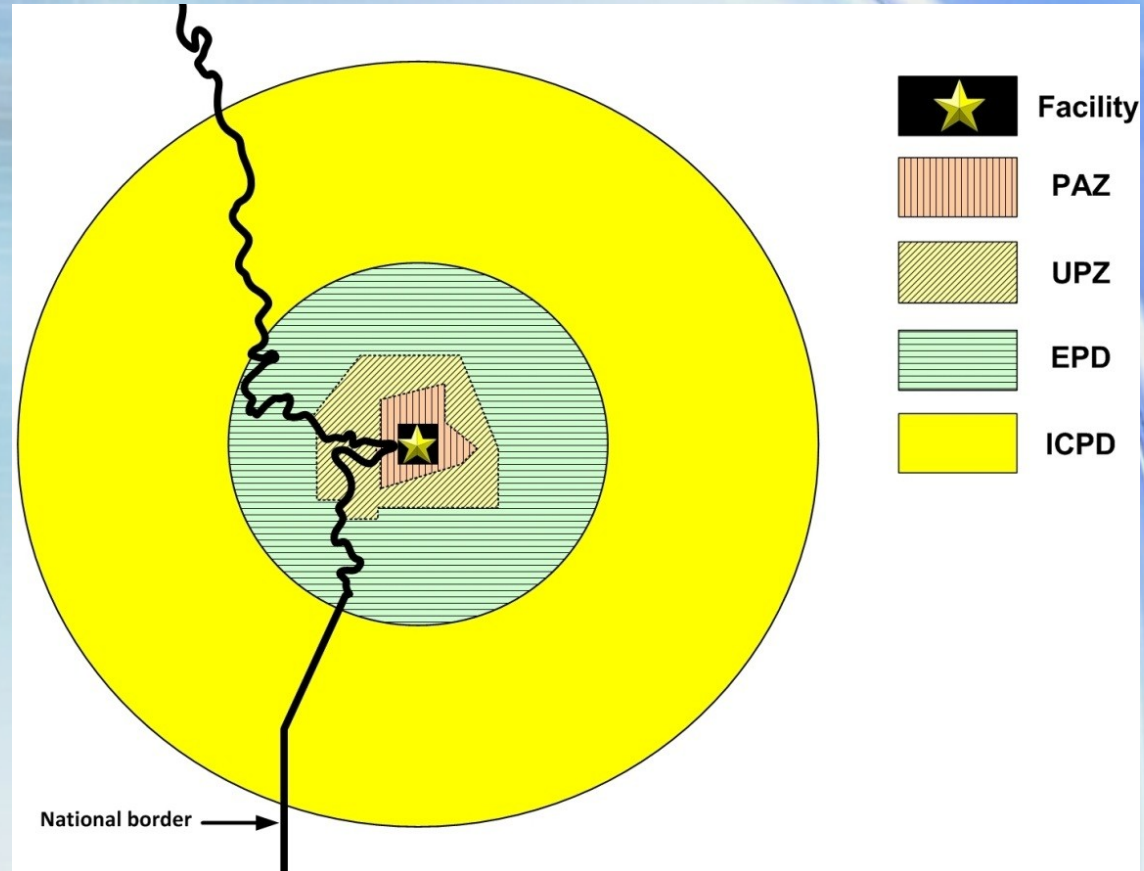

- A baleset (általános veszélyhelyzet) által érintett országrészt a balesetet szenvedett létesítményre, azon kívül a környezetet zónákra és területekre osztják fel.
- A környezetben mérhető gyakorlati intézkedési szintek (OIL) meghaladása esetén végre kell hajtani az előre meghatározott védelmi intézkedéseket: elzárkóztatás, jódtabletta-szedés, kitelepítés, áttelepítés, élelmiszerfogyasztás korlátozása, követő orvosi ellenőrzés stb.

Zónák és területek a baleseti tervezésben és elhárításban

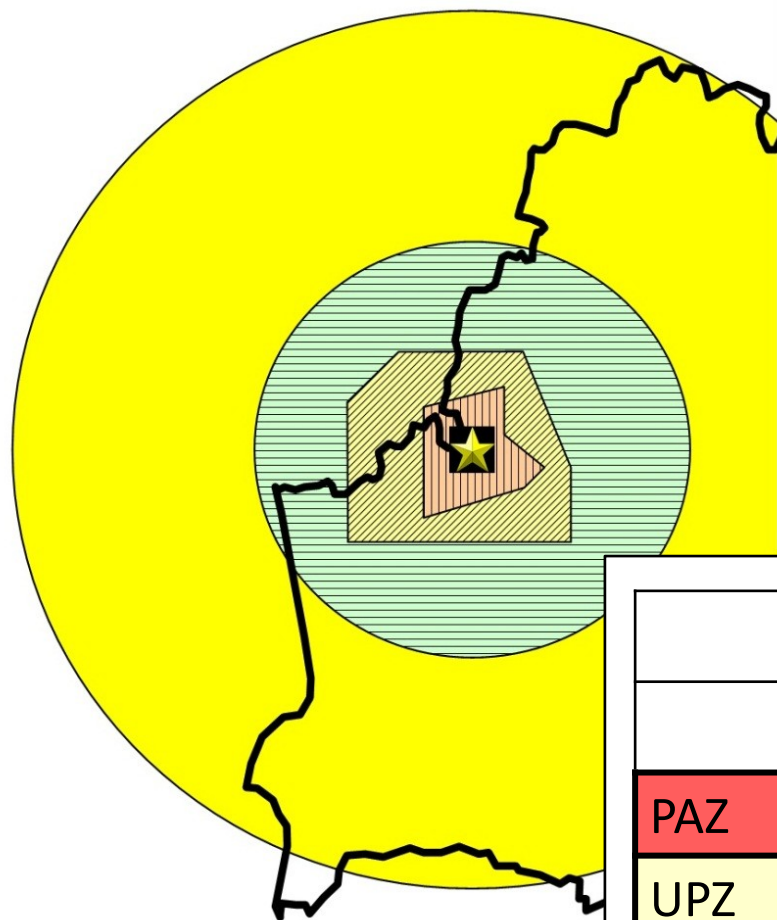
- PAZ = MÓZ = megelőző óvintézkedések zónája
- UPZ = SÓZ = sürgős ó.z.
- EPD = kiterjesztett általános óvintézkedési terület
- ICPD ($\approx$ ÉÓZ) = élelmiszerkorlátozások területe
- Zónák = előre kijelölt határok

- Területek = eseti kijelölésűek

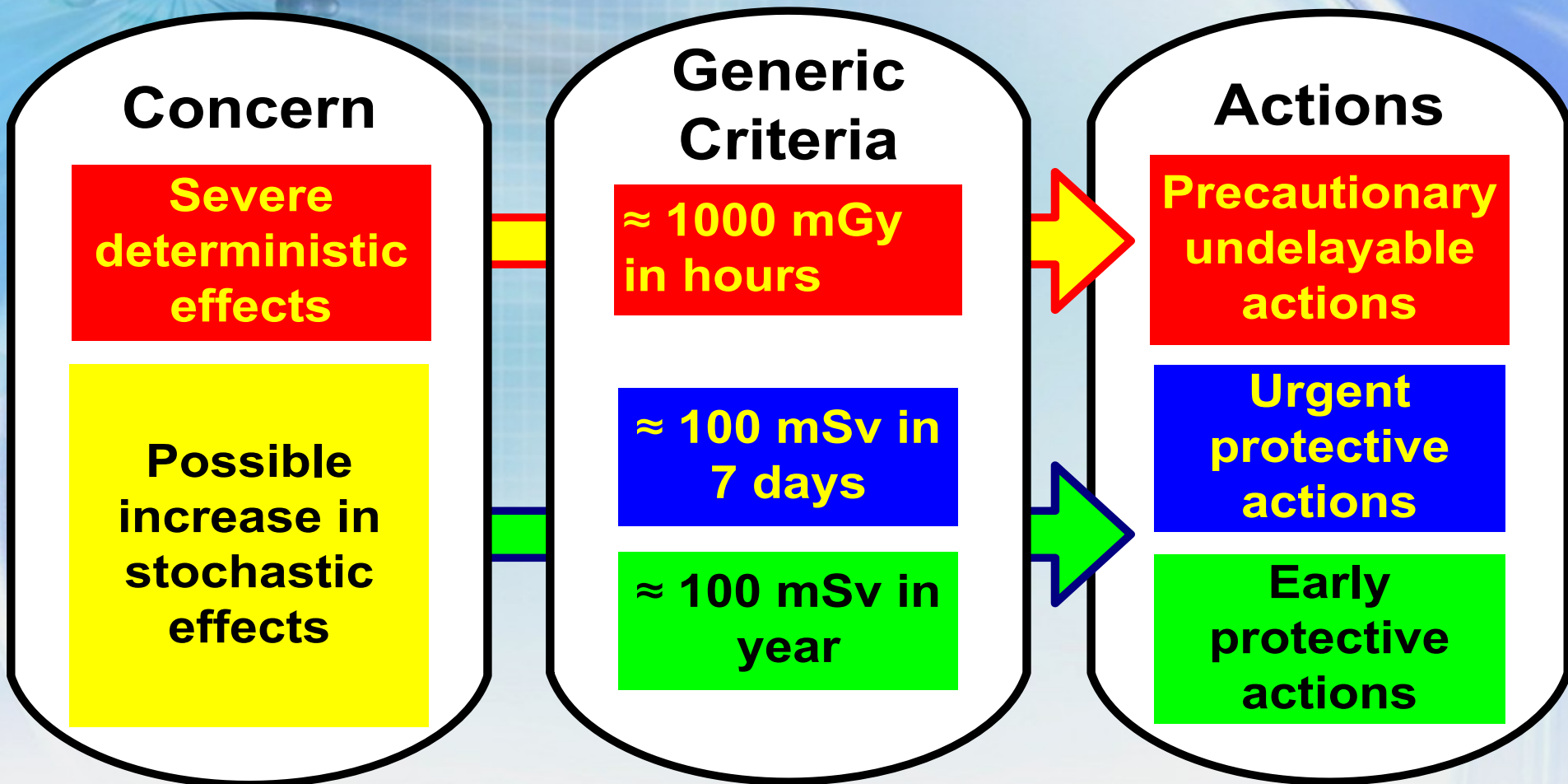
Zónák és területek

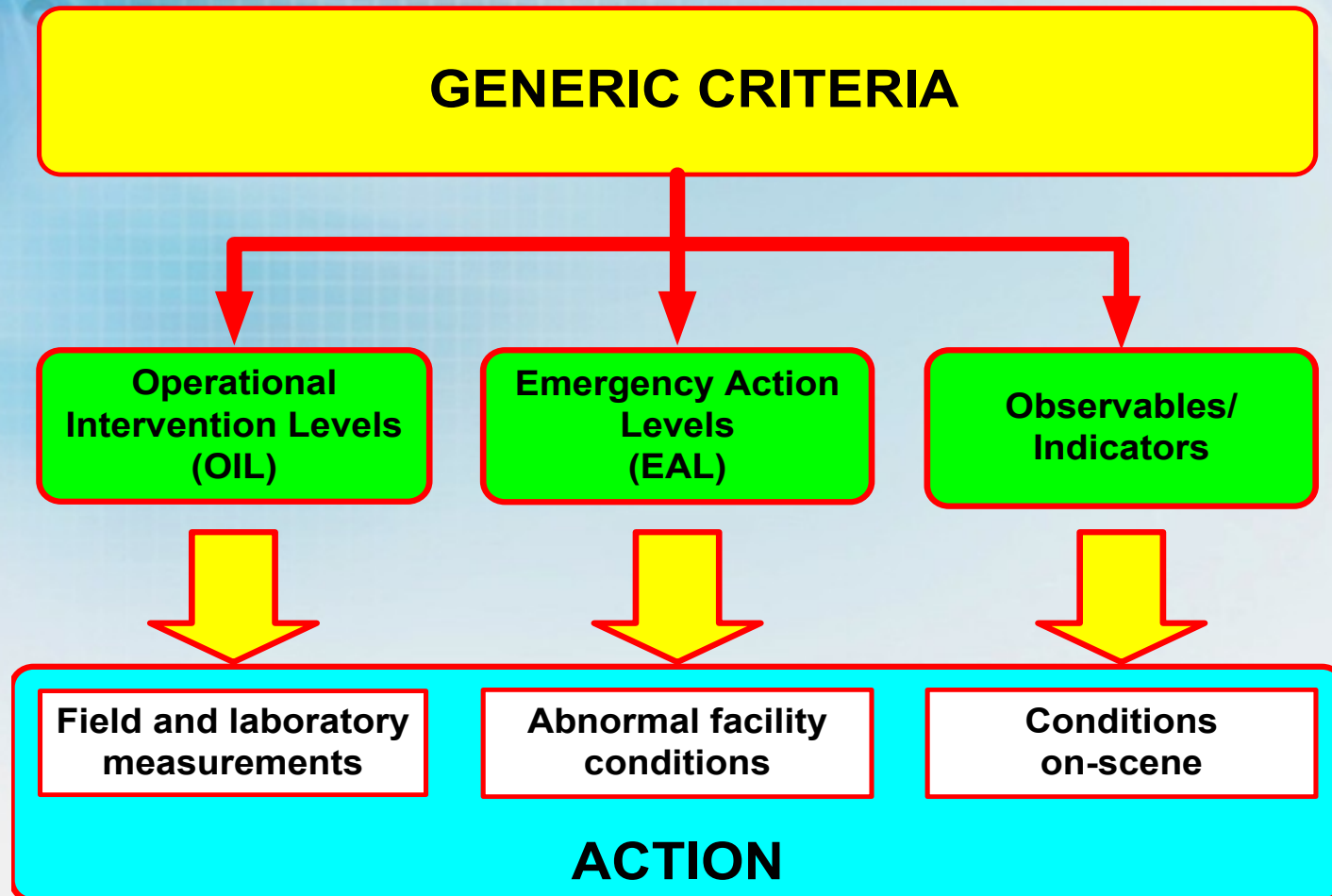
- Facility
- PAZ - Precautionary action zone
- UPZ - Urgent protective action planning zone
- EPD - Extended planning distance
- ICPD - Ingestion and commodities planning distance

	Reaktorteljesítmény MW(th)	
	≥ 1000 MW(th)	100 to 1000 MW(th)
PAZ	3 - 5 km	
UPZ	15 - 30 km	
EPD	100 km	50 km
ICPD	300 km	12 100 km

A védelmi intézkedések alapkritériumai

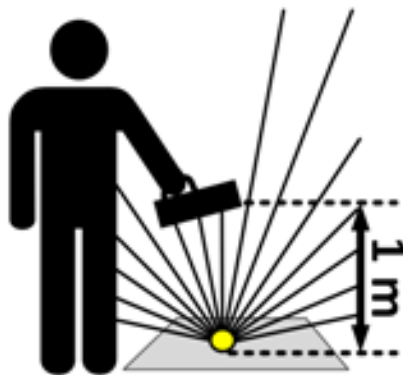

Alapkritériumok és intézkedések kapcsolata: EAL (létesítményben) és OIL (környezetben)

OIL 1,2,3: Dózisteljesítmény a talaj felett

Intézkedések:
Kitelepítés
Áttelepítés
Élelmiszerfogyasztás
korlátozása

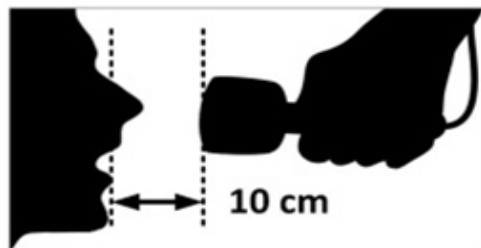
OIL 8: Dózisteljesítmény a pajzsmirigy közelében

DOSE RATE [$\mu\text{Sv/h}$]

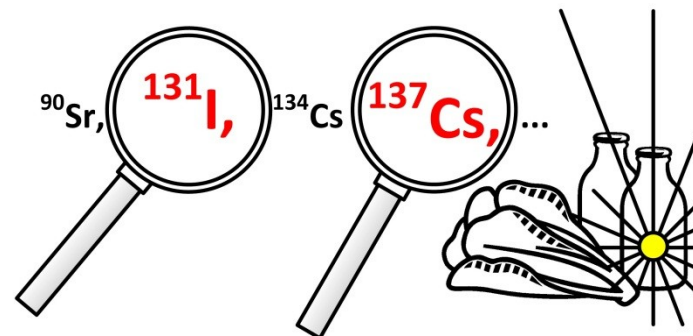
close to the thyroid

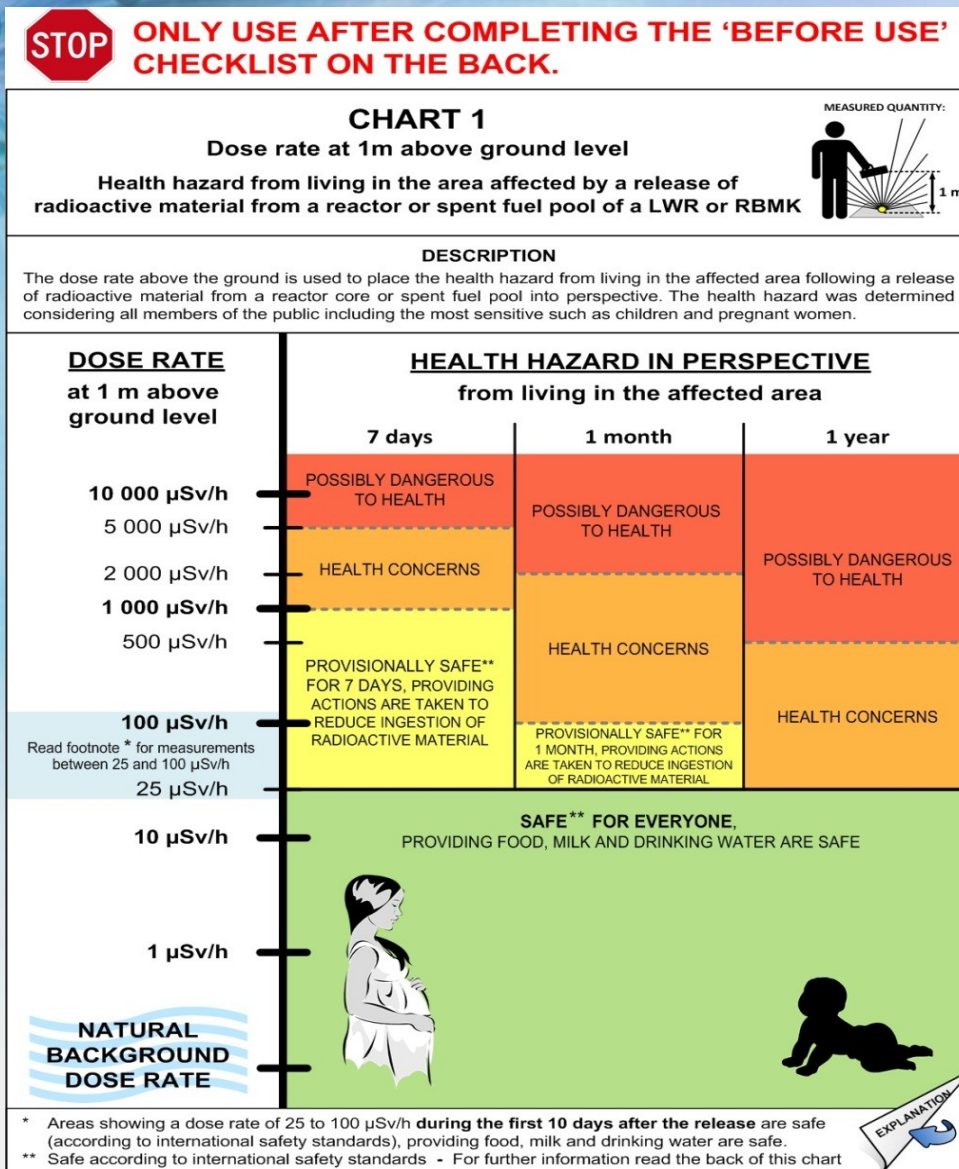
OIL 4: Dózisteljesítmény a testfelületen

**OIL 7: Tej, ivóvíz,
élelmiszerek
 ^{137}Cs és
 ^{131}I koncentrációja**

Példa: OIL 1 és OIL 2 értékelése

Példa: OIL 2 és OIL 7 bemutatása

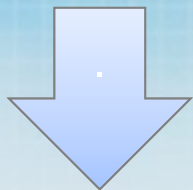
OIL	Javasolt érték	Monitorozás	Intézkedések
OIL 2	100 $\mu\text{Sv/h}$	Környezeti dózisteljesítmény a talaj felett 1 m-re a reaktor leállása után 10 napon belül	Áttelepítés
	25 $\mu\text{Sv/h}$	Mint fent, több, mint 10 nappal a reaktor leállása után (=SFP)	Áttelepítés
OIL 7	1000 Bq/kg	^{131}I aktivitáskoncentráció víz-, tej- és élelem mintákban	Fogyasztás korlátozása
	200 Bq/kg	^{137}Cs aktivitáskoncentráció víz-, tej- és élelem mintákban	Fogyasztás korlátozása

Az OIL 7 értékek megállapításánál figyelembe vették a többi hasadási és aktivációs termék várható kibocsátási arányait is.

Környezeti
monitorozás:

OIL-t meghaladó
értékek

Azonnali
intézkedés

OIL2 25 μ Sv/h $\rightarrow$ áttelepítés

Példa: általános veszélyhelyzeti intézkedések sorozata

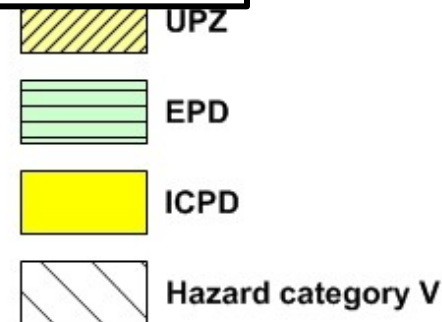

1st Take ITB at home (PAZ and UPZ) and evacuate PAZ

4th Relocate those in areas exceeding OIL2 based on monitoring and sampling

and imple
and contr

in the ICPD

Some areas within the EPD might warrant relocation of the public

ing

Kutatóreaktorokra vonatkozó újabb EPR ajánlások

EPR-RESEARCH
REACTOR
2011

EMERGENCY PREPAREDNESS
AND RESPONSE

**Generic Procedures for
Response to a Nuclear or
Radiological Emergency at
Research Reactors**

PUBLICATION DATE: SEPTEMBER 2011

EPR-TRIGA
RESEARCH
REACTOR
2011

EMERGENCY PREPAREDNESS
AND RESPONSE

**Generic Procedures for
Response to a Nuclear or
Radiological Emergency at
Triga Research Reactors**

PUBLICATION DATE: SEPTEMBER 2011

OIL 5: összes α - és összes β - aktivitáskoncentráció
OIL 6: radionuklidok egyenkénti aktivitáskoncentrációja

Köszönöm a figyelmet!